

KOKEMÄEN KAUPUNKI

TAKAJÄRVEN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA, OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 23.05.-24.06.2024.

KOOSTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA SAADUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ SEKÄ NIIHIN LAADITUT VASTINEET

Lausunnot

1. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 24.5.2024
2. Fingrid Oyj 3.6.2024
3. Satakuntaliitto 19.6.2024

Mielipiteet

Mielipide 1: 2 allekirjoittajaa
Mielipide 2: 1 allekirjoittaja
Mielipide 3: 1 allekirjoittaja
Mielipide 4: 1 allekirjoittaja
Mielipide 5: 1 allekirjoittajaa
Mielipide 6: 1 allekirjoittaja

Lausunnot	Huomioiminen kaavoituksessa
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 24.5.2024	Vastine
Tukesilla ei ole kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005) lausuttavaa ko. asiassa. Alueella ei sijaitse Tukesin valvonnassa olevia kemikaalikohteita.	Merkitään tiedoksi.
Fingrid Oyj 3.6.2024	Vastine
Fingridin kehittämistarpeiden pohjalta on tarve rakentaa yksi tai kaksi 400 kV voimajohtoa nykyisten voimajohtojen rinnalle. Voimajohtojen reitit tai sijoituspuoli nykyisiin voimajohtoihin nähden eivät ole vielä tiedossa, mutta Fingrid tutkii kokonaisuutta parhaillaan. Tekninen ratkaisu tarkentuu myöhemmissä suunnitteluvaiheissa, mutta pyrimme lähiaikoina tarkentamaan sijoitusta. Uutta voimajohtoaluetta tarvitaan mahdollisesti jopa noin 100 metriä. Fingridin kanta on, että tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna. Pyydämme huolehtimaan tästä etäisyydestä tuulivoimasuunnittelussa ja kaavan laadinnassa. Tuulivoimaloiden sijoittamisessa pitäisi ottaa myös ennakoiden huomioon em. tieto siitä, että voimajohtoalue voi leventyä molemmiin puolin uusien voimajohtojen myötä	Huomioidaan jatkosuunnittelussa.
Satakuntaliitto 19.6.2024	Vastine
Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetaan maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet manneralueella ja sen tavoitteena on, että Satakunnan tuulivoimatuotanto kohdistuu erityisesti vaihemaakuntakaavassa 1 vahvistetuille alueille. Maakunnallisesti merkittäviksi tuulivoimatuotannon alueiksi on luokiteltu yli 8–10 tuulivoimalan alueet, joilla on valtakunnallista, ylimaakunnallista, maakunnallista, seudullista tai ylikunnallista merkitystä. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 ei ole tuulivoimatuotannon aluetta koskevia merkinlöjä Takajärven hankealueella, joten Takajärven osayleiskaava on osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyssä laajuudessaan (enintään 12 voimalaa) ristiriidassa suhteessa Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 tavoitteisiin. Kokemäen Takajärven alue ei ole tunnistunut myöskään Satakunnan maakuntakaavan 2050 taustaselvityksenä käytettävässä SataTuuli-selvityksessä. Selvityksen osana on tehty paikkatietoanalyysi ja siinä on määritelty etäisyydyöhykkeitä mm. Satakunnan maakuntakaavassa osoitettuihin aluevarauksiin. SataTuuli-selvityksessä Takajärven alue rajautuu pieneksi alueen sisällä olevan maakuntakaavassa	Huomioidaan jatkosuunnittelussa.

osoitetun MY-alueen (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja) vuoksi eikä se ole siksi mukana paikkatieteanalyysin jälkeen tehtävässä soveltuvuusanalyysissä.

Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevan ohjeen (Tuulivoimarakentamisen ohje / Ympäristöhallinnon ohjeita 5, 2016) mukaan maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva eli maakuntakaavan vastainen kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Ohjeen mukaan, jos lainvoimaisessa maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoima-alueet, ei vaikutuksiltaan seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävää tuulivoima-aluetta voida osoittaa kuntakaavassa muille alueille. Takajärven tuulivoimatuotannon alueen maakunnallista merkittävyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon alueen ominaispiirteet, hankkeen ympäristövaikutukset ja suhde Satakunnan maakuntakaavojen tavoitteisiin.

Takajärven tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelussa tulee huomioida hankkeen koon ja tuulivoimaloiden korkeuden ohella suunnittelualueen herkkyyden ja vaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Hankkeen merkittäviä vaikutuksia suhteessa Satakunnan maakuntakaavoihin tulee arvioida hankkeen koko vaikutusalueella. Erityistä huomiota vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää siihen, että vireillä olevaa hankealueen sisälle sijoittuu Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja (MY-38, Kokemäki Matinjärvi-Kolmiskoura).

Takajärven tuulivoimaosayleiskaavan kanssa on käynnistetty samaan aikaan ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) ja osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja ympäristövaikutusten arviointeja. Satakuntaliitto pitää hyvänä, että OAS:ssa esitetyn aikataulun mukaan kaavaehdotus laaditaan vasta, kun YVA-prosessi on viety läpi. Näin toimien kaavaehdotuksen laadinnassa on mahdollista hyödyntää YVA-yhteysviranomaisen arviointiselostuksessa antamassa perustellussa päätelmässä mahdollisesti edellyttämiä lisäselvityksiä.

Satakuntaliitto on antanut lausunnon Takajärven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja tuonut siinä yksityiskohtaisemmin esiin keskeisiä vaikutusten arviointiin liittyviä näkökulmia. Satakuntaliitto on kiinnittänyt huomiota erityisesti hankkeesta aiheutuvien merkittävien vaikutusten arviointiin ja havainnollistamiseen, yhteisvaikutusten arviointiin sekä maisemavaikutusten arviointiin. Maisemavaikutusten arviointia varten on tuotettava monipuolista havainnekuvamateriaalia

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoite-
tuista maiseman ja kulttuuriympäristön arvo-
kohteista sekä Satakunnan maakuntakaavassa
osoitetulta virkistysalueelta Sääksjärven poh-
joispuolella (V-19, Salonpää) ja matkailun ke-
hittämisvyöhykkeiltä (mv2, mv3). Huomiota on
kiinnitettävä Satakunnan maakuntakaavoissa
osoitettujen varausten ohella myös kaukomai-
semaan ja hankealueen vaikutusalueella asu-
vien ihmisten elinpiiriin muutokseen. Sääksjär-
ven alueella on myös runsaasti vapaa-ajan-
asutusta. Havainnekuvien kuvauspisteiden va-
lintaan, kuvien laatuun, selkeyteen ja oikeisiin
mittasuhteisiin sekä paikannettavuuteen on
kiinnitettävä erityistä huomiota.
Satakuntaliiton verkkosivuilla on ladattavissa
Satakunnan viherrakenneselvitys, jota voi tar-
vittaessa hyödyntää vaikutustenarvioinnissa:
[https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/vireilla-
olevat-maakuntakaavat/selvitykset/](https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/vireilla-olevat-maakuntakaavat/selvitykset/) ja sata-
kunta.fi/wp-content/uploads/2021/11/Sata-
kunnan-viherrakenneselvitys-2021.pdf . Sata-
kuntaliitolla ei ole Kokemäen Takajärven tuuli-
voimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointi-
suunnitelmasta Satakunnan maakuntakaavojen
nojjalla tässä vaiheessa muuta lausuttavaa.

Yksityishenkilöiden mielipiteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 6 mielipidettä yksityishenkilöiltä. Mielipiteissä otet-
tiin kantaa Takajärven tuulivoimahankkeen kaavaan ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan seu-
raavasti:

- Tiedottaminen tuulivoimapuistoon liittyvistä vaiheista on toteutettu liian suppeasti
- On tärkeää selvittää mökkiläisten kanta tuulivoimaloihin Kokemäen kaupungin vetovoiman
ylläpitämiseksi
- Sääksjärvi on meteoriittien aiheuttama kraatterijärvi, joita Suomessa on vain hyvin pieni
murto-osa kaikista järvistä ja sen ainutlaatuisuutta voisi hyödyntää myös matkailuvalttina
- Mahdolliset ääni-, infraääni-, liike- ja heijastusvaikutukset tuulivoimaloista tulisi mallinta-
misen lisäksi tutkia oikeista voimaloista, ja mahdollisten vaikutusten arviointia tulisi to-
teuttaa niin, että järven eteläisen alueen asukkaiden ja mökkiläisten mielipiteitä painotet-
tisiin
- Hankkeen välittömässä läheisyydessä on useita tärkeitä kulttuuri-, virkistys- ja maisema-
alueita
- Valtakunnallisesti arvokkaiden ja maakunnallisesti merkittävien maisemien huomioon ot-
taminen ja niiden toteutumisen edistäminen ko. osayleiskaavoituksessa
- Takajärven tuulivoimahankkeen soveltuminen lähialueen perinnemaisemaan, kuten valta-
kunnallisesti arvokkaaseen Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaan sekä maakunnalli-
sesti merkittävään Kynsikankaan kulttuurimaisemaan
- Maisemahaitan arviointi eri suunnista voimala-aluetta on arvioitava myös tilanteissa, joissa
puusto on kulloisestakin katselusuunnasta kokonaan poistettu
- Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on henkeäsalpaavan kaunis ja etenkin lituharras-
tajien suosiossa, tuulivoimalalat tulisi hallitsevaksi osaksi näitä näkymiä muuttaen maa-
seutumaisen kulttuurimaiseman teollisuuden muokkaamaksi ympäristöksi. Voimaloiden
näkyvyys ja kuuluvuus ulottuisi aina Säpilän riippusillalle, jonne maisemia on tultu ihaile-
maan kauempaakin maakunnasta.

- Alueen eteläpuolella sijaitsee matkailun kehittämisvyöhyke (-2), Satakunnan maakunta-kaavan mukaan. Matkailun kehittämisvyöhykkeen sisällä toteutettavassa alueidenkäytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Matkailuun liittyviä toimintoja suunniteltaessa ja vyöhykkeen veto-voimaisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon vyöhykkeen erityisominaisuudet ja niiden minaispiirteiden säilyttäminen
- Puurijärvi-Isosuon kansallispuistoa on pyritty kehittämään lintumatkailukohteena ja sitä kutsutaankin lintuparatiisiksi kulttuurimaiseman keskellä. Birdlife-Suomen mukaan tuulivoimaloita ei tule rakentaa linnustonsuojelun kannalta tärkeille alueille ja niiden lähiympäristöön (suojavyöhyke). Lähiympäristöä ovat alueet, joihin sijoitettavilla voimaloilla voi olla merkittäviä vaikutuksia tärkeän alueen linnustolle. Tarvittavan suojavyöhykkeen laajuus riippuu alueen linnustosta. Alueita, jotka on erityisesti huomioitava tuulivoiman suunnittelussa ja joille tuulivoimaa ei tule rakentaa ovat: kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA) ja kansallisesti ja maakunnallisesti (MAALI) tärkeät vesi- ja kosteikkolintujen pesimä-, levähdys- ja ruokailualueet
- Vaikutukset Puurijärven ja Sääksjärven runsaisiin lintu- ja hyönteislajeihin
- Huomattava pohjavesialue, harjujakso Köyliöstä Ulvilaan, kulkee juuri Kynsikankaan harjua myöden 300m:n päässä voimala-alueesta, Miten turvataan puhtaan veden saanti kairavononmistajille ja harjun luontoarvojen säilyminen?
- Melu, terveyshaitat ja valosaaste
- Turvaetäisyys tuulivoimaloihin tulisi ottaa huomioon kaavaesityksessä
- Turbiinin koon ja tehon vaikutus välkkeeseen
- Vaikutukset kiinteistöjen ja rakentamisalueiden arvoon
- Purkuvakuudet ja maisemointi
- voimaloita ei saisi rakentaa soveltumattomaan paikkaan, kuten taajaman läheisyyteen tai vapaa-ajan asuntojen keskittymään
- Riski Kokemäen kaupungille
- Tuulivoiman rakennusvaiheen päästöt
- Tuulivoimalla ei voida tuottaa sähköverkkoon sähköä kestävästi
- Sähköntuotannon riippuvuus sääolosuhteista
- Jään putoaminen
- Haittakorvaus

Yksityishenkilöiden mielipiteiden huomioiminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatujen mielipiteiden jälkeen on laadittu selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, joissa on huomioitu saatua palautetta soveltuvien osin. Laaditut selvitykset ja vaikutusarviointit on esitetty YVA-selostuksessa ja kaavaselostuksessa ja näiden liiteaineistoissa.

Arviointeja on tehty mm. hankkeen vaikutuksista alueen pohjavesiin, ilman laatuun ja ilmastoon, luontoarvoihin, linnustoon, matkailuun, virkistykseen, terveyteen, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, sekä turvallisuuteen.

Maisemavaikutusten arvioinnissa ja siihen liittyvissä näkymäalueanalyysissä ja maisemahavainnekuvin on kiinnitetty erityistä huomiota lähialueen asutukseen ja kulttuurimaisemaan kohdistuviin vaikutuksiin.

Asukaskysely toteutettiin sähköisenä eli internetissä täytettävällä kyselylomakkeella, mutta siitä tiedotettiin vastaanottajia kirjeitse ja samalla toimitettiin vastaamiseen tarvittu henkilökohtainen vastauskoodi. Vastaajilla oli myös mahdollisuus käydä vastaamassa paperilomakkeella Kokemäen kirjastossa kyselyn aukioloaikana. Vastauskoodi toimitettiin postitse yhteensä 1 500 vakituiseen ja vapaa-ajan talouteen seuraavasti:

- 0–7 km etäisyydellä lähimmistä voimaloista joka talouteen (sis. Sääksjärven ranta-asukkaat)
- 7–10 km etäisyydellä lähimmistä voimaloista satunnaisotannalla
- 10–15 km etäisyydellä lähimmistä voimaloista satunnaisotannalla Kokemäen kaupungin alueella

Takajärven hankkeen melumallinnukset on laadittu virallisen, voimassa olevan Ympäristöministeriön ohjeen 2/2014 mukaisesti. Mallinnus huomioi mm. maastonmuodot sekä etäisyysvaimentumisen, ilman ääniabsorption, esteet, heijastukset ja maanpinnan absorptio-ominaisuudet. Mallinnus ei huomioi rakennuksia eikä metsää ääntä vaimentavina tekijöinä. Mallinnus huomioi kaikkien voimaloiden yhteisvaikutuksen.

Laadittujen melumallinnuksien perusteella hankevaihtoehdoissa VE1 melun taso säilyy kaikkien asuin- ja lomarakennuksien osalta alle valtioneuvoston asetuksen 40 dB rajan.

Mallinnusten perusteella vaihtoehdossa VE1 vuotuinen välkevaikutus ylittää suositusarvon yhteensä 3 asuinrakennuksen ja 4 lomarakennuksen kohdalla. Välkemallinnuksen merkittävyyden arvioinnissa ei ole huomioitu puuston peitteisyyttä tai voimaloiden näkyvyyttä, jotka voivat rajoittaa välkevaikutuksen syntymistä sekä kokemista alueella.

Tuulivoima-alueen ympäristössä sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset jäävät mallinnuksen mukaan pääosin verrokkimaissa käytetyn matalimman suositusarvon 8 h/a välkealueen ulkopuolelle. Välkemäärä (8 h/a) ylittyy enimmäishankevaihtoehdossa VE1 yhteensä 3 asuinrakennuksen ja 4 lomarakennuksen kohdalla. Suomessa ei ole asetettu välkkeelle virallista ohjearvoa, mutta Ympäristöministeriön ohjeistuksessa on suositeltu noudatettavaksi ulkomaisia ohjearvoja, joista tiukimmissa (Ruotsi, Saksa) sallitaan välkettä 8 tuntia vuodessa (Real Case).